SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1664

av Mikael Oscarsson (KD)

Sveriges erkännande av Somaliland

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inleda en process för att erkänna Somaliland som en självständig stat och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, i avvaktan på ett erkännande, bör fördjupa sina förbindelser med Somaliland och utreda ett svenskt sambandskontor i Hargeisa knutet till Sveriges ambassad för Somalia samt direkt utvecklingssamarbete och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en samordnad nordisk och europeisk hållning i frågan om erkännande av Somaliland och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stödja Somalilands demokratiska utveckling, bl.a. genom stöd till valobservation, fria medier och det civila samhället, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

På Afrikas horn finns ett land som i 35 år har styrt sig självt, hållit allmänna val och genomfört fredliga maktskiften. Det har egen regering, eget parlament, egen valuta, egen polis och egen armé. Ändå erkänns det av endast en enda stat, Israel. Det landet är

Somaliland. Somaliland förtjänar att bedömas utifrån vad det är, inte utifrån vad dess grannland Somalia har varit.

Somaliland blev självständigt från Storbritannien den 26 juni 1960. Några dagar senare gick landet samman med det tidigare italienska Somalia och bildade Somaliska republiken. Unionen blev ingen framgång. Under Siad Barres diktatur utsattes befolkningen i norr för svåra övergrepp. Efter regimens fall utropade Somaliland den 18 maj 1991 sin självständighet inom de gränser landet hade 1960.

Afrikanska unionen har länge hållit fast vid principen att de koloniala gränserna ska respekteras. Men Somaliland begär inga nya gränser. Landet vill återgå till de gränser det hade som självständig stat 1960. En utredningsmission från Afrikanska unionen beskrev redan 2005 Somalilands fall som historiskt unikt.

Enligt folkrätten, så som den kommer till uttryck i Montevideokonventionen, ska en stat ha en permanent befolkning, ett avgränsat territorium, en fungerande regering och förmåga att ingå förbindelser med andra stater. Somaliland uppfyller i praktiken dessa krav sedan mer än tre decennier. Det har förvaltning, rättsväsende, skolor och universitet, och har ingått avtal med andra länder.

I november 2024 höll Somaliland presidentval. Oppositionskandidaten Abdirahman Mohamed Abdullahi vann med 64 procent av rösterna, och makten överlämnades fredligt efter fjorton år med det tidigare regeringspartiet. Internationella valobservatörer beskrev valrörelsen och valdagen som i huvudsak fredliga.

Freedom House klassar Somaliland som ”delvis fritt” och konstaterar att det politiska systemet har möjliggjort demokratiska maktskiften mellan rivaliserande partier. Det finns brister. Val har skjutits upp, och journalister har utsatts för påtryckningar. Men i en region präglad av krig, diktatur och terror är Somalilands utveckling anmärkningsvärd. Somalia klassas samtidigt som ”ej fritt”.

Ett erkännande bör därför kopplas till fortsatt demokratisk utveckling, respekt för mänskliga rättigheter och pressfrihet. Det ger Sverige ett verktyg att stärka det som redan fungerar.

Den 26 december 2025 blev Israel den första FN-medlemsstaten att erkänna Somaliland. Taiwan har sedan 2020 ett representationskontor i Hargeisa. USA håller formellt fast vid ett enat Somalia, men det amerikanska utrikesdepartementet beskrev i juni 2026 relationen med Somaliland som ”positiv och konstruktiv” och pekade på landets strategiska läge vid Bab al-Mandab-sundet. Storbritannien har en beskickning i Hargeisa, och 2020 ingick Storbritannien, Danmark och Nederländerna avtal med Somalilands regering om investeringar i infrastruktur och ekonomisk utveckling. Etiopien undertecknade 2024 ett samförståndsavtal med Somaliland, och hamnen i Berbera har blivit allt viktigare för handeln i regionen. Israels erkännande kritiserades av bland andra Afrikanska unionen och Arabförbundet. Sveriges ställningstagande bör därför grundas på en egen bedömning av Somalilands förutsättningar och de folkrättsliga kriterierna, inte på andra länders beslut.

Läget är strategiskt viktigt även för Europa. Genom sundet passerar en stor del av sjöfarten mellan Europa och Asien, och området har präglats av piratverksamhet och av huthirebellernas attacker mot handelsfartyg. Störningarna i sjöfarten har drabbat svensk handel och visat hur sårbara Europas försörjningslinjer är. En stabil och demokratisk partner vid Adenviken ligger därför i Sveriges och EU:s säkerhetsintresse. Ett nära samarbete med Somaliland kan också underlätta handel, utvecklingssamarbete och ordnade förbindelser i frågor som återvändande.

Mot ett erkännande anförs ofta att det skulle försvaga Somalia och strida mot Afrikanska unionens och EU:s hållning. Men Somalilands självständighet är en realitet sedan 1991, och ett fortsatt icke-erkännande har inte gjort Somalia starkare. Det har däremot gjort det svårare för Somaliland att få tillgång till internationella lån, investeringar och samarbete.

Det finns också olösta frågor om gränsområdena i östra Somaliland, där en del av befolkningen motsätter sig Hargeisas styre. En svensk process mot erkännande bör

därför gå stegvis och samordnas med likasinnade länder, och Sverige bör uppmuntra dialog mellan Somaliland och Somalia.

Sverige har en stor diaspora med rötter i Somaliland och Somalia, och starka band till regionen. Det ger oss både kunskap och ansvar. Sverige har dessutom tidigare erkänt stater i svåra lägen när principerna har talat för det. Sverige erkände de baltiska staternas självständighet 1991. År 2008 erkände Sverige Kosovo, trots Serbiens protester och trots att flera EU-länder avstod. Därtill erkände Sverige 2014 Palestina, trots att Palestina saknar en enad regering med kontroll över sitt territorium. Somaliland uppfyller kriterierna för statsbildning betydligt bättre än Palestina gjorde när Sverige fattade sitt beslut. Om Sverige kunde erkänna Palestina finns det ingen principiell grund för att vägra erkänna Somaliland.

Somaliland har i 35 år visat att det är möjligt att bygga fred, säkerhet och demokrati i en av världens mest oroliga regioner. Det förtjänar att mötas med erkännande, inte tystnad. Sverige bör inleda en process mot ett erkännande och fördjupa förbindelserna redan nu.

Mikael Oscarsson (KD)